

Darko Gorišek
direktor GZS Posavske gospodarske zbornice, Krško

INTERVJU

Posavje je izvozno orientirana regija

Podjetja imajo v svojih strategijah cilj, da na leto pridobijo enega ali dva nova kupca. Lani je posavskemu gospodarstvu prvič uspelo v enem letu povečati prihodke za več kot milijardo evrov.

Darja Kocbek

Posavje je ekonomsko močna regija na vzhodnem delu osrednje Slovenije. Po površini je druga najmanjša regija v državi. Sestavljajo jo občine Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica. Regijo prečka avtocesta A2, ki povezuje Ljubljano in Zagreb, zaznamuje jo še deseti železniški koridor München-Bukarešta. Ima zelo bogato zgodovino, številne gradove, je znana po vinih in avtohtoni pasmi prašiča krškopljec, razlaga **Darko Gorišek, direktor GZS Posavske gospodarske zbornice, Krško**.

Regijo kot obetavno prepoznavajo tudi podjetja od drugod in vanjo selijo svoja podjetja. Med njimi so Krka, TPV Automotive, Narayan, Kolpa, če jih naštejemo le nekaj. Posavsko gospodarstvo je razpršeno tako po dejavnosti kot po izvoru kapitala. V prihodnost gledajo smelo in optimistično. Gorišek je prepričan, da bodo tudi tokrat izšli kot zmagovalci.

Katere so glavne značilnosti gospodarstva v Posavju in kako uspešno posluje?

Poslovanje v letu 2021 je bilo rekordno. Do lani nam še nikoli ni uspelo v enem letu povečati prihodke za več kot 1 milijardo evrov. Lani smo jih povečali za 1,7 milijarde evrov na 5,7 milijarde evrov. Veliko je k temu prispevala energetika, a moram poudariti, da je glavnina podjetij v vseh panogah lani kljub covidu poslovala rekordno.

Kaj pa letos?

Uspešno lansko poslovanje se nadaljuje tudi v letošnjem letu. Naše projekcije so obetavne in se bodo uresničile. Znova bomo imeli rekordno poslovanje, vendar ključni kazalniki uspešnosti poslovanja zaradi razmer na trgu električne energije in plina žal ne bodo doseženi. To pomeni, da ne bo pričakovanih dobičkov, ne bo donosov. Dogajanje na trgih električne energije in plina nas ne bo zlomilo, ključna podjetja v vseh panogah imajo svojo vizijo, ki jo bodo zagotovo še

naprej uresničevala. Večino rasti, razvoja izdelkov in storitev in širitev na nove trge financirajo iz lastnih sredstev, tako so rekordno najnižje zadolžena. Na drugi strani smo konec leta 2021 imeli rekordno stanje depozitov posavskih podjetij na računih bank. To je odličen temelj in računamo, da se bo negotovost, ki sta jo povzročila trga električne energije in plina, v letu 2023 stabilizirala. Tako se bodo podjetja lahko spet bolj posvečala tistemu, zaradi česar so, to je kupcem in nadaljnemu razvoju svojih storitev in izdelkov.

Veliko je pričakovanj glede zakona o pomoči gospodarstvu. Izjemnega pomena je zlasti za majhna in srednja podjetja in če bo ta pomoč ustrezna, bodo podjetja, ki so razvojno naravnana, v naslednjem letu dobro poslovala. Poudaril bi še, da smo imeli v letu 2021 v regiji tudi rekordno zaposlovanje. Nekaj podjetij je sicer že začelo z odpuščanjem oziroma zaposlenim za določen čas ne podaljšujejo pogodb. A ti, ki bodo ostali brez zaposlitve, bodo lahko takoj drugje našli novo, saj nekatera podjetja zaposlovanje še naprej krepijo. Posavje je kot regija z električno energijo, ki jo pridobimo pri nas, prisotno v vsaki hiši, v vsaki šoli, zdravstveni ustanovi. Skorajda ni avtomobila na cesti, v katerega ne bi bil vgrajen kakšen element, narejen v naši regiji. Na trgovskih policah po celi Sloveniji smo prisotni z najboljšim sadjem. Najhitrejši vlaki na svetu imajo vgrajene zavorne sisteme, ki jih dela podjetje iz posavske regije. To so razlogi, da zremo z optimizmom naprej.

Tako kot se gospodarstvo prilagaja razmeram na trgu, bi se moralo tudi šolstvo hitreje odzivati na spremembe.

Kako uspešna so posavska podjetja pri izvozu?

Mi smo izvozno orientirana regija. V letu 2021 je izvoz v celotnih prihodkih podjetij predstavljal 67 odstotkov in zadnja leta ves čas raste. V letošnjem letu bo spet zrastel in bo po naših projekcijah dosegel okrog 70 odstotkov vseh prihodkov. Bi pa izpostavil še nov moment, ki se nam bo zgodil s 1. januarjem 2023. To je vključitev Hrvaške v schengensko in evrsko območje. Tako mejnega prehoda na Obrežju ne bo več. Kljub temu da s Hrvaško že imamo prost pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi, računamo, da se nam bo zdaj sodelovanje samo še povečevalo. Hrvaška in Nemčija sta namreč za našo regijo ključna zunanjetrgovinska partnerja. Z vključitvijo Hrvaške v schengensko in evrsko območje in premestitvijo schengenske meje na jug in jugovzhod oziroma na mejo med Hrvaško in Srbijo ter Hrvaško

in Bosno in Hercegovino, bo padla še zadnja pregrada in bo uveden res pravi prost pretok vsega. Regionalno posavsko gospodarstvo pri sosedih Hrvatih uživa velik nivo zaupanja. Hrvati še vedno vozijo menjavati pnevmatike na avtomobilih k nam, avtomobile na servise, radi vidijo, da naši mojstri pridejo delat na Hrvaško, ker slovimo po tem, da naredimo, kar se dogovorimo.

Kje vidite potencialne nove trge za posavska podjetja?

Potencialni novi trgi so vedno možni. Morda bi izpostavil podjetje INO Brežice, ki izdeluje kmetijsko opremo. Prisotno je v glavnem na evropskem trgu, izvažajo tudi na Japonsko, pa v Avstralijo in Južnoafriško republiko. Želijo se uveljaviti tudi na drugih trgih, to je v Kanadi in Braziliji. Čeprav je podjetje majhno, ima možnost, da pride še na druge trge, saj so zelo inovativni in specializirani. Podjetja se zavedajo, da je potrebno kupce razpršiti, v svojih strategijah imajo cilj, da na leto pridobijo enega ali dva nova kupca. Tukaj ni bojzani, da ne bi bili uspešni, v kolikor se bodo razmere na svetovnem trgu normalno razvijale.

Omenil bi še, da se v naši neposredni okolici, to je v krogu 1000 kilometrov,

gradi, pripravlja na gradnjo in načrtuje kar nekaj jedrskih elektrarn. V Posavju imamo specializirana podjetja, ki poznajo vse potrebne pogoje, da je podjetje lahko dobavitelj ali partner pri takih projektih. Podjetje Q Techna sodeluje s storitvami kontrole kakovosti na mnogih remontih v jedrskih elektrarnah po svetu. V letošnjem letu je bil največji tovrstni projekt v tujini remont v Aziji, in sicer v Združenih arabskih emiratih, Sipro inženiring pa je trenutno vključen v program usposabljanja poljskih podjetij za dvig njihovih kompetenc na področju izvajanja storitev za jedrske elektrarne in izpolnjevanja zahtev za dobavitelje v jedrski industriji.

Posavska podjetja so rekordno najnižje zadolžena, konec lanskega leta so imela rekordno stanje depozitov na računih bank.

Katere so glavne gospodarske panoge v posavski regiji?

Ključnega pomena je posavska energetika. Če sem rekel, da je posavsko gospodarstvo imelo v letu 2021 5,7 milijarde evrov prihodkov, odpade 3,7 milijarde evrov ali 65 odstotkov na energetiko. Ko pa govorimo o zaposlenih, je ključna panoga

predelovalni sektor, kjer je največ zaposlenih. Med panogami v okviru predelovalne industrije bi izpostavil papirno industrijo, kovinsko-predelovalno industrijo, lesno-predelovalno industrijo, na področju kmetijstva sadjarstvo in zelenjadarstvo, ki se v naši regiji pospešeno razvija. Ključ za to je namakanje. Kalce-Naklo je edini namakalni sistem v Sloveniji, kjer je vir vode reka, to je Krka, povsod drugod so to vrtine. Omeniti moram tudi trgovino, gostinstvo in turizem, pa tudi gradbeni sektor se zelo razvija. Podjetja Vipap Videm Krško, Radeče papir nova in DS Smith Slovenija v Brestanici so ključna podjetja na področju papirne industrije. V luči zelenega prehoda je papir idealna surovina za embalažo. Verjetno v prihodnje ne bo več toliko tiskanih časopisov, papirna embalaža pa se zelo krepi.

Imamo ogromno gozdov, v katerih je veliko nekakovostne lesne mase, ki je pomembna za celulozo. Pa nimamo več večjega obrata za njeno proizvodnjo. Ko govorimo o izrabi lesne biomase, bi kot najboljši primer v Sloveniji izpostavil podjetje Tanin iz Sevnice. Ker viške energije prodajajo, pepel granulirajo za dodatke gnojilom, iz hlodovine izsesajo snovi, iz katerih delajo preparate in zdravila za veterino in tudi za ljudi, so 100-odstotno samooskrbni in dosegajo najmanj dvakratnik dodane vrednosti lesne industrije.

Imamo znanje, kader in 40 let izkušenj. To je jamstvo, da smo projekt JEK2 sposobni izvesti. Če želimo biti samooskrbni, veliko drugih možnosti nimamo.

Kako se v Posavju lotevate reševanja težav s kadri?

Bili smo prva regija v Sloveniji, ki je dobila izobraževalni program za strojnega mehanika po vajeniškem sistemu. Prva generacija je šolanje že končala. Tega programa ne bi bilo, če podjetja ne bi bila pripravljena ugrizniti v to in mi kot zbornica teh podjetij ne bi povezovali, če ne bi imeli razumevanja v Šolskem centru Krško-Sevnica. Želimo si seveda, da bi

dobili poklicno izobraževanje še za orodjarja, mizarja, električarja. Vzor nam je pri tem lahko Šolski center Škofja Loka. Imamo razumevanje ravnateljev, velikokrat pa se ustavi na višjih instancah, ko določijo pogoj, da se bo program izvajal, če se bo vpisalo vsaj 20 učencev. Ker se jih zaradi manjših generacij kot v preteklosti vpiše le 10 ali 12, se ne izvaja. Zaradi tega pravimo, da bi se tako, kot se gospodarstvo vsak dan prilagaja razmeram na trgu, moralo tudi šolstvo hitreje prilagajati tem spremembam. Če se primerjamo s konkurenco, recimo Avstrijo, Italijo, Nemčijo oziroma našimi glavnimi kupci, tam v šoli po metodi poklicnega usposabljanja izobrazijo svoje prihodnje sodelavce tako, da v največ treh mesecih po zaključku šolanja postanejo samostojni. Pri nas pa je potrebno pol leta ali še več, da lahko začnejo samostojno delati na stroju.

Kot pozitivno prakso bi omenil primer iz Šolskega centra Krško-Sevnica, kjer sta šla dva profesorja za nekaj časa v podjetja, da sta lahko te izkušnje prenesla dijakom. Opažamo tudi, da bi moralo šolstvo svoje zaposlene izobraževati tudi s področja novitet na ravni gospodarstva. Veliko ljudi ima še v mislih, da je delo v tovarni umazano delo, sploh to velja za svetovalce, ki poklicno usmerjajo učence v osnovnih

šolah. Imeli smo kar nekaj projektov in smo jih peljali v podjetja. Po ogledu so priznali, da niso vedeli, kako je. Svetovalci v osnovnih šolah bi morali dvakrat na leto iti obvezno v podjetja. Na tem področju imamo z ministrstvom za izobraževanje še skupne izzive.

Računajo, da se bo z novim letom sodelovanje s Hrvaško samo še povečevalo, potem ko bo Hrvaška uvedla evro in stopila v schengen.

Kateri so glavni izzivi za regijo na področju energetike?

Najpomembnejši izziv je dokončanje verige elektrarn na Spodnji Savi z dograditvijo HE Mokrice. Zakaj? Zato, ker bo veriga optimalno delovala samo, če bo postavljenih vseh pet elektrarn. Prve tri so pretočne, HE Brežice in HE Mokrice pa sta akumulacijski. Voda iz akumulacijskih jezer je predvidena tudi za potrebe kmetijstva in turizma. Ne smemo pa pozabiti, da je lokalna skupnost v projekt graditve hidroelektrarn na Spodnji Savi ugriznila zaradi protipoplavne zaščite. Ta zaščita je razlog, da leta 2010, ko je bila zadnja 100-letna poplava, v Sevnici in Krškem niso bili poplavljeni. Za gospodarstvo je pomembno,

da skoraj 90 odstotkov vsega za dokončanje verige lahko naredimo sami. Če se dogovorimo z okoljevarstveniki, HE Mokrice lahko začnemo graditi že jutri. V sklopu HE Brežice je bilo narejenih veliko nadomestnih habitatov, kakršnih drugod po Evropi ob dograditvi hidroelektrarn ni videti, saj se gospodarstvo pri nas zaveda posledic takšnih gradenj na okolje.

Kaj pa jedrska elektrarna?

V postopku je podaljšanje obratovanja Nuklearne elektrarne Krško do leta 2043. Kot smo seznanjeni na zbornici, to poteka v zeleni smeri. Ob tem je treba začeti razmišljati tudi o dejanskem začetku graditve JEK2. Mislim, da se bo tudi to rešilo in bo do gradnje dejansko prišlo. Če v ta projekt gremo, bomo imeli v Posavju elektrarno, ki bo krojila usodo elektrifikacije prihodnjim rodovom. Imamo znanje, kadre, 40 let izkušenj z jedrsko elektrarno Krško, ki je med najbolj varnimi elektrarnami na svetu. To je jamstvo, da smo projekt JEK2 sposobni izvesti. Če želimo biti na

področju elektrike samooskrbni, veliko drugih možnosti nimamo. Lokalno okolje, ki vidi JEK2 kot perspektivo, si želi, da bi jo vodila kompetentna lokalna oseba. V javnosti je kup dezinformacij predvsem pa neznanja in nevednosti glede varnosti jedrskih elektrarn. Garant varnega delovanja so kompetentni ljudje iz lokalnega okolja. To mora upoštevati vsakdo, ki bo sodeloval pri odobritvi projekta.

Zaposleni v šolstvu bi morali biti seznanjeni z novitetami v gospodarstvu.

V posavski regiji imate tudi kar nekaj podjetij, ki imajo pri vas proizvodnjo, sedež pa drugod, kateri so razlogi za to?

Lokacija Krško je zaradi jedrske elektrarne napajana po daljnovodih iz več smeri. Podjetja zaradi tega vidijo jamstvo za stabilno in zanesljivo oskrbo z električno energijo. To je samo eden od razlogov, zakaj Krka vidi perspektivo v širitvi svoje

enote v Krškem. Nedavno sta se v regijo preselili dve podjetji iz sosednje regije. To sta TPV Automotive in Narayan. V naši regiji ima svoj obrat Kolpa, pa kar nekaj podjetij, ki imajo sedež v Ljubljani. CGP ima na Drnovem glavno asfaltno bazo, s katero pokriva JV Slovenijo. Izpostavil bi še, da smo močni tudi po tujih investicijah, zlasti iz Nemčije. Družbi Willy Stadler GMBH in Grieshaber Logistik GMBH sta pri nas kupili zemljišče in postavili tovarni. Družba RESISTEC HOLDING GMBH pa je v devetdesetih letih kupila Iskrino tovarno v Kostanjevici na Krki, danes pa na dveh lokacijah in v treh podjetjih zaposlujejo več kot 400 ljudi. Če povzamem, je posavsko gospodarstvo razpršeno tako upoštevajoč dejavnosti kot izvor kapitala. Ne glede na to, da je pred nami eno najzahtevnejših let, zremo v prihodnost smelo in optimistično. Prepričan sem, da se bomo znali osvoboditi obroča, ki nas stiska zaradi visokih cen električne energije in plina ter iz situacije tudi tokrat izšli kot zmagovalci. ■